HØJBY nyt
Lokalnyheder for Højby-Lindvedområdet

Indlæg i Højby Nyt 2025 Nr. 3
Lindved Å – vådområdeprojekt

Af Thorben E. Jørgensen, Højby Lokalhistoriske forening

I denne 3. og foreløbig sidste artikel om Lindved vådområdeprojekt skal vi se lidt på hvad der egentlig er sket med vandløbet.

Hvad er formålet ?

Et kig på et kort fra starten af 1800-tallet fortæller os, at Lindved Å dengang havde et meget slynget og bugtet forløb. Her havde åen af sig selv fundet sit naturlige forløb gennem landskabet. Ser vi derimod på et kort fra 1900-tallet kan vi se, at åen er blevet rettet ud. Den er nærmest blevet kanaliseret for at få en bedre afvanding af hensyn til mere intensiv landbrugsdrift. Arealerne langs åen er også blevet drænet. Det er foregået med 33cm lange teglrør, som var almindelige i midten af 1900-tallet. Rørene er blot blevet lagt i jorden lige efter hinanden og der hvor de støder sammen løber drænvandet ind. Umiddelbart er der en stor gevinst ved dræning af de tørveholdige jorder. Men dræning har en pris. Jorden sætter sig, den synker og bliver igen mere våd. Tørvejord nedbrydes langsomt men sikkert, når dræning tilfører ilt til jorden. Teglrørene forskyder sig efterhånden fra hinanden og de bliver umulige at vedligeholde. Mange af de dræn, der blev gravet op i projektet, er fyldt med jord og rødder og er ude af funktion. Arealerne bliver umulige at dyrke. Fortsat dyrkning ville kræve regelmæssig omdræning og uddybning af vandløbet. Navnlig det sidste er ikke muligt i det lange løb. Løsningen er at genslynge vandløbet og at tage de ånære arealer ud af intensiv dyrkning.

Billedet er taget før projektstart den 27. september 2020 mod øst op mod Svendborgbanen. Foto: Thorben E. Jørgensen.

Rammer for handling og forbedring

Status inden projektstart er, at vi har et område hvor terrænet har sat sig. Det er blevet mere vandlidende og den landbrugsmæssige værdi er begrænset. Den udrettede å lever ikke op til målsætningerne for et vandløb i god tilstand. Åens vand med dets indhold af kvælstof løber til sidst ud i Odense Fjord, der netop lider af tilførsel af for meget kvælstof. Der er med andre ord behov for både at forbedre den økologiske tilstand i både vandløbet og i Odense Fjord. EU´s Vandrammedirektiv giver mulighederne for, at en sådan forbedring kan ske. Odense Kommune har søgt midler i EU med det formål at reducere udvaskningen af kvælstof til Odense Fjord og at restaurere vandløbet. Med et budget på 8,8 millioner kroner skal Lindved Å genslynges. Herved sikres samtidig optimale forhold for vandløbsoversvømmelser, der er en forudsætning for at reducere indholdet af kvælstof i vandløbsvandet. I alt er det planen, at ca. 2 kilometer vandløb genslynges. På kvælstofområdet forventes det, at udledningen til Odense Fjord reduceres med 5,1 tons kvælstof.

Restaurering af vandløbet og reduktion i udvaskningen.

En meget synlig del af restaureringen af åen består i genslyngning af vandløbet. Slyngene anlægges meget terrænnært, d.v.s. hvor vandløbsbunden ligger højt i terrænet. Den forhøjede bund i slyngene har den effekt, at sediment i tidens løb vil aflejre sig på strækningerne mellem slyngene og dermed hæver det bunden til det nye og mere naturlige niveau. Derved kan vandløbet naturligt oversvømme de vandløbsnære arealer, når der i regnfulde perioder er meget stor afstrømning. Sammen med ekstensiveringen af de ånære arealer vil det forbedre naturen i området. Ådalen vil kunne fungere som korridor og sammenbinde tilstødende naturområder. Samtidig opnår vi en større reduktion af åvandets indhold af kvælstof. På visse delstrækninger udlægges der også gydegrus. Flere fiskearter kræver nemlig, at der er grus, for at de kan begrave deres æg. I gruset ligger æggene bedre beskyttet mod forskellige fisk og smådyr, som bruger æggene som føde. Ud over gydegrus, placeres også større enkeltsten med det formål, at skabe fysisk variation i vandløbet. Store sten i vandløb øger nemlig dynamikken og de skaber skjulesteder, hvor fisk og smådyr kan leve. Sidst men ikke mindst er der skabt fri passage for fisk uden om Lindved Mølle og fordelingsbygværket (se Højby Nyt nr. 2 marts 2025). Det bliver spændende at følge områdets udvikling i de kommende år.

Billedet er taget efter genslyngning af Lindved Å den 12. oktober 2024 mod øst op mod Svendborgbanen med samme vinkel som før-billedet. Foto: Thorben E. Jørgensen.